MOH/S/IPTK/22.22(RR)-e

LAPORAN TEKNIKAL:

PERSEPSI BERHUBUNG TINGKAHLAKU BERISIKO, PENCARIAN MAKLUMAT DAN KEMUDAHAN KESIHATAN DALAM KALANGAN WANITA TRANSGENDER DAN LELAKI YANG MENGADAKAN HUBUNGAN SEKS DENGAN LELAKI

(PERCEPTIONS ON RISK BEHAVIOURS, INFORMATION AND HEALTH FACILITIES SEEKING AMONG TRANSGENDER WOMEN AND MEN HAVE SEX WITH MEN)

(NMRR-18-1364-41204)

Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan
Kementerian Kesihatan Malaysia

LAPORAN TEKNIKAL:
PERSEPSI BERHUBUNG TINGKAHLAKU BERISIKO, PENCARIAN MAKLUMAT DAN KEMUDAHAN KESIHATAN DALAM KALANGAN WANITA TRANSGENDER DAN LELAKI YANG MENGADAKAN HUBUNGAN SEKS DENGAN LELAKI

(PERCEPTIONS ON RISK BEHAVIOURS, INFORMATION AND HEALTH FACILITIES SEEKING AMONG TRANSGENDER WOMEN AND MEN HAVE SEX WITH MEN)

(NMRR-18-1364-41204)

PERSEPSI BERHUBUNG TINGKAHLAKU BERISIKO, PENCARIAN MAKLUMAT DAN KEMUDAHAN KESIHATAN DALAM KALANGAN WANITA TRANSGENDER DAN LELAKI YANG MENGADAKAN HUBUNGAN SEKS DENGAN LELAKI (NMRR-18-1364-41204)

PERCEPTIONS ON RISK BEHAVIOURS, INFORMATION AND HEALTH FACILITIES SEEKING AMONG TRANSGENDER WOMEN AND MEN HAVE SEX WITH MEN
(NMRR-18-1364-41204)

ISBN 978-967-5340-37-6

9 7 8 9 6 7 5 3 4 0 3 7 6

Hak Terpelihara © 2019 Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan

Semua bahan yang diterbitkan dalam laporan teknikal ini merupakan hak cipta terpelihara. Tidak ada penerbitan ini yang dapat diterbitkan semula, disimpan dalam bentuk apapun, elektronik, mekanikal, fotokopi, rakaman atau sebaliknya tanpa keizinan bertulis terlebih dahula daripada pemegang hak cipta

Cadangan Petikan: Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan (IPTK), Institut Kesihatan Negara, Kementerian Kesihatan Malaysia (2021). Persepsi Berhubung Tingkahlaku Berisiko, Pencarian Maklumat dan Kemudahan Kesihatan Dalam Kalangan Wanita Transgender dan Lelaki Yang Mengadakan Hubungan Seks Dengan Lelaki

Diterbitkan dan diedarkan oleh:
Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan (IPTK), Institut Kesihatan Negara, Blok B3, Kompleks NIH, No.1, Jalan Setia Murni U13/52, Seksyen U13 Setia Alam, 40170, Shah Alam, Selangor.
No Tel : 03-33627600 No Fax : 03-33627601
Laman web: www.iptk.gov.my

Sebarang pertanyaan mengenai laporan ini boleh ditujukan kepada:
Penyelidik utama:
Mohamad Zaidan bin Zulkepli
Pusat Penyelidikan Survelan Tingkahlaku Berisiko
Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan

www.iptk.moh.gov.my

PERSEPSI BERHUBUNG TINGKAHLAKU BERISIKO, PENCARIAN MAKLUMAT DAN KEMUDAHAN KESIHATAN DALAM KALANGAN WANITA TRANSGENDER DAN LELAKI YANG MENGADAKAN HUBUNGAN SEKS DENGAN LELAKI (NMRR-18-1364-41204)

PERCEPTIONS ON RISK BEHAVIOURS, INFORMATION AND HEALTH FACILITIES SEEKING AMONG TRANSGENDER WOMEN AND MEN HAVE SEX WITH MEN (NMRR-18-1364-41204)

LAPORAN TEKNIKAL

PENGARANG
Mohamad Zaidan Bin Zulkepli

PENASIHAT TEKNIKAL
Dr. Manimaran a/l Krishnan (Institut Tingkahlaku Kesihatan)
Dr. Zakiah Binti Mohd Zain (Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga)
Dr. Mazliza Binti Ramli (Seksyen HIV/STI, Bahagian Kawalan Penyakit Berjangkit)
Dr. Norzakiah Binti Mohd Tahir (Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga)

PASUKAN PENGUMPULAN DATA
Mohamad Zaidan Bin Zulkepli
Zaikiah Bin Mohd Zin
Albeny Ak Joslyn Panting
Norrafizah Binti Jaafar
Mohammad Zabri Bin Johari
Sheikh Shafizal Bin Sheikh Ilman
Muhammad Ridzwan Bin Zakaria
Siti Nurnabilah Binti Mohd Yunus
Hairulanuar Bin Kamaruddin
Aina Izzati Binti Md.Rashid

PEWASIT
Norbaidurah Binti Ithnain (Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan)
Nur Azmiah Binti Zainuddin (Institut Penyelidikan Sistem Kesihatan)
Dr Nurul Iman Binti Jamalul-lail (Institut Penyelidikan Sistem Kesihatan)
Kartiekasari Syahidda Bin Mohammad Zubairu (Institut Penyelidika Sistem Kesihatan)

Mesej Dari Pengarah

Saya amat berbangga untuk memperkenalkan laporan teknikal kajian ini sebagai penerbitan rasmi IPTK. Tahniah kepada pasukan penyelidik yang amat berdedikasi dan berusaha keras untuk menjayakan projek penyelidikan ini dari peringkat awal sehinggalah lahirnya penerbitan laporan teknikal kajian ini. Laporan teknikal ini membawa kita untuk menyelami perspektif TGW dan MSM di Malaysia berhubung tingkahlaku berisiko, pandangan dan harapan mereka terhadap perkhidmatan kesihatan kepada golongan *key population* seperti mereka. Oleh itu, saya juga amat berharap laporan teknikal ini dapat dijadikan garis panduan dan sumber rujukan untuk pasukan penyelidik dan profesional kesihatan dalam meningkatkan perkhidmatan kesihatan kepada golongan ini, kerana saya percaya setiap individu tanpa mengira latar belakang mereka berhak untuk mendapatkan perkhidmatan terbaik.

DR MANIMARAN KRISHNAN
PENGARAH
INSTITUT PENYELIDIKAN TINGKAHLAKU KESIHATAN

Penghargaan

Setinggi-tinggi penghargaan diucapkan kepada Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia atas kebenaran menerbitkan laporan ini. Terima kasih diucapkan kepada Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Penyelidikan dan Sokongan Teknikal) terhadap sokongan yang diberikan.

Sekalung penghargaan juga diberikan kepada Institut Kesihatan Negara atas peruntukan untuk menjayakan kajian ini. Tidak ketinggalan ucapan terima kasih dititipkan buat Bahagian Kawalan Penyakit, Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga, Jabatan Kesihatan Negeri Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Jabatan Kesihatan Negeri Sabah atas sokongan teknikal dan tenaga kerja serta pengangkutan sepanjang kajian dijalankan.

Seterusnya ucapan terima kasih juga dihulurkan kepada individu mahupun Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO) yang banyak membantu di lapangan serta semua peserta yang memberikan kerjasama padu dalam menjayakan kajian ini. Semoga hasil kajian akan dapat dimanfaatkan dan seterusnya digunakan bagi memantapkan lagi aktiviti intervensi promosi kesihatan bagi golongan ini.

Senarai Singkatan

SINGKATAN	PENERANGAN
AIDS	*Acquired Immunodeficiency Syndrome*
ATS	*Active Type Stimulants*
HEP C	*Hepatitis C*
HIV	*Human Immunodeficiency Virus*
IBBS	*Integrated Bio-Behavioural Surveillance*
IDI	*In-Depth Interview*
KK	Kota Kinabalu
KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
KL	Kuala Lumpur
KP	*Key Population*
LGBT	*Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender*
MAM	*Majlis AIDS Malaysia*
MREC	*Medical Research Ethics Committee*
MSM	*Men have Sex with Men*
NGO	*Non-Government Organization*
NSPEA	*National Strategic Plan for Ending AIDS*
NMRR	*National Medical Research Registry*
PLHIV	*People Living with HIV*
PPUM	Pusat Perubatan Universiti Malaya
PreP	*Pre-exposure Prophylaxis*
STD	*Sexual Transmitted Disease*
STI	*Sexual Transmitted Infection*
TGW	*Transgender Women*

Senarai Kandungan

Mesej dari Pengarah IPTK
Penghargaan
Senarai Singkatan

1.0 PENGENALAN

1.1 Latar Belakang Penyelidikan 1
1.2 Pernyataan Masalah 2
1.3 Persoalan Penyelidikan 4
1.4 Objektif Penyelidikan 4
1.5 Justifikasi Penyelidikan 4

2.0 KAEDAH PENYELIDIKAN

2.1 Skop Penyelidikan 5
2.2 Rekabentuk Penyelidikan 5
2.3 Kaedah Persampelan 5
2.3.1 Persampelan Bertujuan – Persampelan Variasi Maksimum
2.4 Pengumpulan Data 5
2.4.1 Kaedah Pengumpulan Data 5
2.4.2 Instrumen 6
2.4.3 Proses Pengumpulan Data 6
2.5 Proses Analisis Data 6
2.6 Pembiayaan Penyelidikan dan Kelulusan Etika Penyelidikan 12

3.0 KEPUTUSAN KAJIAN

3.1 Profail Peserta 13
3.2 Tema Pertama: Faktor-Faktor Mempengaruhi Pemilihan Fasiliti Kesihatan 19
3.2.1 Sub-tema 1: Faktor fizikal 19
3.2.2 Sub-tema 2: Faktor penyedia kesihatan 20
3.2.3 Sub-tema 3: Faktor individu 21

3.3 Tema Kedua: Sumber Maklumat 23
3.3.1 Sub-tema 1: Sumber – saluran komunikasi mendapatkan maklumat 23
3.3.2 Sub-tema 2: Jenis-jenis maklumat 25
3.4 Tema Ketiga: Tingkahlaku Seks Berisiko 26
3.4.1 Sub-tema 1: Lokasi mengadakan hubungan seks 26
3.4.2 Sub-tema 2: Jenis-jenis tingkahlaku seks berisiko 26
3.4.3 Sub-tema 3: Kesedaran mengenai tingkahlaku seks berisiko 27
3.4.4 Sub-tema 4: Sumber interaksi dalam mendapatkan pasangan untuk tujuan seks 28
3.5 Tema Keempat: Persepsi Terhadap Kepelbagaian Tingkahlaku Seksual 29
3.5.1 Sub-tema 1: Penerimaan dan penolakan terhadap TGW dan MSM 29
3.5.2 Sub-tema 2: Faktor pendedahan kecenderungan seks 30
3.5.3 Sub-tema 3: Sumber stigma terhadap TGW dan MSM 31
3.5.4 Sub-tema 4: Strategi pencegahan stigma 32
3.6 Tema Kelima: Sokongan 33
3.6.1 Sub-tema 1: Sokongan fizikal 33
3.6.2 Sub-tema 2: Sokongan psiko-sosial 34
3.6.3 Sub-tema 3: Pematuhan 36
3.7 Model Tingkah laku Pencarian Kesihatan Dalam Kalangan TGW dan MSM 37

4.0 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN 38
4.1 Perbincangan 38
4.2 Kesimpulan 40

APENDIKS

RUJUKAN

SENARAI JADUAL & GAMBARAJAH

Jadual 1 Tema dan Sub-tema Kajian
Jadual 2 Profil Peserta Kajian Bagi Golongan TGW Kuala Lumpur dan Kota Kinabalu
Jadual 3 Profil Peserta Kajian Bagi Golongan MSM Kuala Lumpur Kota Kinabalu

Gambarajah 1 Model Pencarian Tingkahlaku Kesihatan TGW dan MSM

Institut Penyelidikan Tingkah laku Kesihatan (IPTK)
Institut Kesihatan Negara
Blok B3, Kompleks NIH, No.1
Jalan Setia Murni U13/52, Seksyen U13 Setia Alam
40170, Shah Alam, Selangor

No Tel : 03-33627600
No Fax : 03-33627601
Laman web: www.iptk.gov.my